

0159
(TS)

B

Total No. of Questions - 32
Total No. of Printed Pages - 4

Regd.
No.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Part - III
COMMERCE, Paper - I
(Telugu Version)

Time : 3 hours

Max. Marks : 100

PART - I
(Marks 50)

SECTION - A

2 × 10 = 20

ఈ క్రింది వానిలో ఏదైనా రెండు ప్రశ్నలకు సమాధానాలు 40 పంక్తులకు మించకుండా వ్రాయుము.

1. భాగస్థులలో రకాలను వివరించండి.
2. జాయింట్ స్టాక్ కంపెనీ అనగానేమి? వాటి లక్షణాలేవి?
3. వ్యాపారవిత్తం అంటే ఏమిటి? ఒక వ్యాపారసంస్థలో దీని అవసరాన్ని ప్రాముఖ్యాన్ని వివరించండి.

SECTION - B

4 × 5 = 20

ఈ క్రింది వానిలో ఏదైనా నాలుగు ప్రశ్నలకు సమాధానాలు 20 పంక్తులకు మించకుండా వ్రాయండి.

4. వ్యాపారాన్ని నిర్వచించి ఏవేని నాలుగు లక్షణాలను తెలపండి.
5. వివిధ రకాల సహకార సంఘాలను గురించి క్లుప్తంగా వివరించండి.
6. వివిధ రకాల వ్యవస్థాపకుల గురించి వ్రాయండి.
7. వాటాలకు, డిబెంచర్లకు మధ్య ఉన్న తేడాలను వివరించండి.
8. ఈక్విటీ వాటాలకు ఉన్న పరిమితులను వివరించండి.
9. బహుళ జాతీ సంస్థల పల్ల అతిథి దేశానికి కలిగే ఏదైనా నాలుగు ప్రయోజనాలు వివరించండి.

SECTION - C

5 × 2 = 10

ఈ క్రింది వానిలో ఏదైనా ఐదు ప్రశ్నలకు సమాధానాలు 5 పంక్తులకు మించకుండా వ్రాయండి.

10. మారు పర్తకం అనగానేమి?
11. సొంత వ్యాపారం అంటే ఏమిటి?
12. 'కర్త' ను నిర్వచించండి.
13. కనీసపు చందాను నిర్వచించండి.

14. 'స్థిర మూలధనం' నిర్వచింపుము.
15. ఆధిక్యపు వాలూ అనగానేమి?
16. ఉత్పత్తి సంస్థలను నిర్వచించండి.
17. 'e' వర్గకం అనగానేమి?

PART - II

(Marks 50)

SECTION - D

1 × 20 = 20

క్రింది ప్రశ్నకు సమాధానము వ్రాయుము.

18. క్రింది అంకణా నుండి సాత్వికా ప్రేడర్స్ ముగింపు లెక్కలను 31.12.2012 నాటికి తయారు చేయండి.

అంకణా

డెబిట్ నిల్వలు	మొత్తం రూ.	క్రెడిట్ నిల్వలు	మొత్తం రూ.
నగదు	6,000	మూలధనం	30,000
కొనుగోళ్ళు	10,000	ఋణదాతలు	2,000
వేతనాలు	2,000	బ్యాంకు ఓవర్ డ్రాఫ్టు	2,000
రవాణా	1,000	అమ్మకాలు	18,000
ప్రారంభ సరుకు	5,000	కొనుగోలు వాపసులు	1,000
అమ్మకాల వాపసులు	1,200	వచ్చిన కమీషన్	2,400
జీతాలు	2,000		
అద్దె	1,600		
యంత్రాలు	10,000		
ఫర్నిచరు	4,000		
భీమా	1,800		
ఋణగ్రస్తులు	8,000		
డిస్కాంటు	800		
వసూలు బిల్లులు	2,000		
మొత్తం	55,400	మొత్తం	55,400

సర్దుబాట్లు :

- i) ముగింపు సరుకు రూ. 9,000.
- ii) చెల్లించ వలసిన వేతనాలు రూ. 600.
- iii) ముందుగా చెల్లించిన భీమా రూ. 800.
- iv) యంత్రం పై తరుగు దల 10%.
- v) ఋణగ్రస్తుల పై 5% రాని బాకీలు ఏర్పాటు చేయండి.

SECTION - E

1 × 10 = 10

ఈ క్రింది వానిలో ఏదైనా ఒకదానికి సమాధానము వ్రాయండి.

19. క్రింద ఇచ్చిన వివరాల నుండి మూడు వరుసల నగదు చిట్టా తయారు చేయండి.

2013,	1	చేతిలో నగదు	రూ.	6,500
November		బ్యాంకులో నగదు	రూ.	3,500
	3	రాజు నుండి వచ్చిన నగదు	రూ.	950
		ఇచ్చిన డిస్కౌంట్లు	రూ.	50
	6	అమ్మకాలు	రూ.	1,500
	8	ఫర్నిచరు కొనుగోలు చెక్కు ద్వారా చెల్లింపు	రూ.	1,000
	10	సొంత వాడకాలకు బ్యాంకు నుండి తీసిన నగదు	రూ.	400
	13	కొనుగోళ్ళు	రూ.	700
	17	వంశి కి చెల్లించిన చెక్కు	రూ.	450
		వచ్చిన డిస్కౌంట్లు	రూ.	50
	21	ప్రకటనల ఖర్చులు	రూ.	800
	23	రమణకు సరుకు అమ్మకాలకు గాను వచ్చిన చెక్కు (చెక్కును బ్యాంకులో డిపాజిట్ చేసారు)	రూ.	1,200
	27	భూస్వామికి చెల్లించిన అద్దె	రూ.	600
	30	జీతాల చెల్లింపు	రూ.	700

20. వద్దు ట్రేడర్స్ వారి తేది 31.12.2014 నాటి బ్యాంకు నిల్వల సమన్వయ పట్టికను తయారు చేయండి.

- తేది 31.12.2014 నాటి నగదు చిట్టా ప్రకారం బ్యాంకు నిల్వ రూ. 58,000.
- తేది 25.12.2014 న జారీ చేసిన రూ. 25,000 చెక్కులు. తేది 05.01.2015 న చెల్లింపుకు బ్యాంకు దాఖలు అయినవి.
- తేది 21.12.2014 న బ్యాంకులో డిపాజిట్ చేసిన రూ. 20,000 చెక్కు తేది 08.01.2015 న అనాదరణ పొందినది.
- బ్యాంకు వసూలు చేసి క్రెడిట్ చేసిన పెట్టుబడుల పై వడ్డీ రూ. 1,500. దీనికి నగదు చిట్టాలో వద్దు లేదు.
- పోస్టుబుక్లో మాత్రమే డెబిట్ అయిన బ్యాంకు చార్జీలు రూ. 120.

SECTION - F

2 × 5 = 10

ఈ క్రింది ప్రశ్నలలో ఏ రెండింటికైనా సమాధానాలు వ్రాయండి.

21. జంట పద్ధతి విధానం యొక్క ప్రయోజనాలను వివరింపుము.

22. క్రింద ఇచ్చిన వివరాల నుండి గీత ఖాతాను తయారు చేయండి.

2014 మార్చి	7	గీత నుండి రావలసిన బాకీ నిల్వ	రూ.	3,500
"	8	గీతకు అమ్మిన సరుకు	రూ.	1,500
"	10	గీత నుండి సరుకు కొనుగోలు	రూ.	1,000
"	15	గీతకు చెల్లించిన నగదు	రూ.	800
"	23	గీత నుండి వచ్చిన నగదు	రూ.	500
"	25	గీతకు వాపసు చేసిన సరుకు	రూ.	200

23.	క్రింది వ్యవహారాలను సరైన సహాయక విట్టాలో నమోదు చేయండి.		
	2011 అక్టోబరు 1	కిరణ్ నుండి సరుకు కొనుగోలు	రూ. 8,000
	" 5	మోహన్ నుండి సరుకు కొనుగోలు	రూ. 6,000
	" 10	రవి నుండి సరుకు కొనుగోలు	రూ. 5,000
	" 12	రాజేష్ నుండి సరుకు కొనుగోలు	రూ. 4,000
	" 15	రాజేష్ కు వాపసు చేసిన సరుకు	రూ. 600
	" 20	మోహన్ కు వాపసు చేసిన సరుకు	రూ. 300

24. దోషాలు ఎన్నిరకాలు? వాటిని వివరించండి.

SECTION - G

5 × 2 = 10

ఈ క్రింది వానిలో ఏదైనా ఐదు ప్రశ్నలకు సమాధానాలు వ్రాయండి.

25. బుక్ కీపింగ్ అనగానేమి?

26. మిత వాద సంప్రదాయం ను వివరింపుము.

27. నమోదు చేయడం అంటే ఏమిటి?

28. అనుకూల నిల్య అంటే ఏమిటి?

29. నగదు డిస్కాంటు అనగానేమి?

30. క్రింది వ్యవహారాలకు చిట్టాపద్దులు రాయండి.

2012 ఏప్రిల్	1	మహేష్ వ్యాపార ప్రారంభానికి తెచ్చిన నగదు	రూ. 20,000
"	3	నగదు అమ్మకాలు	రూ. 5,000
"	6	ఫర్నిచర్ అమ్మకం	రూ. 2,000
"	8	అద్దె చెల్లింపు	రూ. 1,500

31. 2013 ఏప్రిల్ 1 న క్రింది వివరాల నుంచి ప్రారంభ పద్దు రాయండి.

వివరాలు	మొత్తం (రూ.)	వివరాలు	మొత్తం (రూ.)
భవనాలు	10,000	ఋణ దాతలు	20,000
ఫర్నిచర్	5,000	చేతిలో నగదు	15,000
ఋణగ్రస్తులు	30,000	ప్రభుత్వ బాండ్లు	5,000
బ్యాంకు రుణం	20,000		

32. క్రింది వివరాలతో తేది 31-12-2012 నాటి రాము అంకణా తయారు చేయండి.

ప్రారంభ సరుకు	రూ. 5,000
జీతాలు	రూ. 2,500
నగదు	రూ. 5,000
మూలధనం	రూ. 12,500
అమ్మకాలు	రూ. 15,000
ఋణగ్రస్తులు	రూ. 10,000
ఋణ దాతలు	రూ. 5,000
కొనుగోళ్ళు	రూ. 10,000